

Madde Detay

[ANASAYFA](#) > MADDE DETAY

MİRZE BAYRAMOV

(d. 1888 / ö. ?)

âşık

(Âşık / 20. Yüzyıl / Azeri)

Mirze Bayramov, Azerbaycan'ın Tovuz şehrinin Çilovdarlı köyünde 1888 yılında dünyaya gelmiştir. İlk eğitimini 1909-1912 yılları arasında Mollahane adı verilen köy okulunda almıştır. Âşık; uzun boylu, zayıf, ciddi, samimi bakışlı, yakışıklı bir kişi olarak tarif edilmektedir (Namazov 2004: 287-288). 1915 yılında annesini, 1917 yılında ise ırgatlıkla geçimini sağlayan babasını kaybeden Mirze, kaderini kalbinin acısına ortak ettiği telli sazına bağlamış ve bu telli saz gerçekten de bir süre sonra ona şöhretin kapılarını aralamıştır (Namazov 2004: 287). Elimizdeki kaynaklarda âşığın vefat ettiği tarih ve yer hakkında bilgi bulunmamaktadır.

Nadir bulunan bir sese ve keskin zekâya sahip olduğundan sık sık âşık meclislerine gitmiş ancak şiirleri amatörce okuduğundan meclisin hocası tarafından dövülerek okuldan kovulmuştur. Mirze bundan sonra âşık sanatıyla daha fazla ilgilenmiş, Tovuz'un meşhur âşığı Hüseyin Bozalganlı'nın yanına giderek dört yıl ona çıraklık yapmıştır. Âdeta sahne ve sanat için yaratılmıştır. İ. Tapdık, Mirze için "Okuduğu havalara öyle bir yenilik, tazelik, çekicilik katardı ki okuduğu havanın yaratıcısının kendisi olduğunu zannederdim." demiştir. Sazıyla şöhrete kavuşan Âşık Mirze, "Dübeyti" ve "Garaçı" havalarına yeni nefes, yeni ruh ve ahenk getirdiği için âşıklar arasında bu havalara "Mirze Dübeyti", "Mirze Graçası" olarak da adlandırılmıştır. 1928 yılında I. Âşıklar Kurultayı ve 1938 yılında II. Âşıklar Kurultayı'na katılan Mirze, büyük bir ilgiyle karşılanmış ve defalarca mükâfata layık görülmüştür. Âşık Esed'den sonra ikinci sırada gelen Mirze, yıllarca Âşık Esed ile birlikte halk meclislerine katılmıştır. Azerbaycan Yazarlar Birliği'nin de üyesi olan Mirze Bayramov, sonraki yıllarda da düzenlenen hiçbir edebiyat gecesinden, söz meclislerinden geri kalmamıştır. Usta bir âşık olmanın ötesinde Azerbaycan klasik sanatını en iyi şekliyle icra eden, menkıbe ve destanların önemli yorumlayıcılarından olan Mirze Bayramov, ayrıca bir halk şairi gibi Âşık Esed'le birlikte uzun yıllar boyunca halk meclislerini süslemiş, katıldığı gecelere renk katmıştır. Şairlerin çoğuyla özellikle de S. Vurgun, O. Sarıvelli ve H. Arif'le tıpkı bir sanat yolcusu gibi kaynaşmış, onlarla bir olmuştur. Gedir, Nağı ve Ekber gibi Azerbaycan'ın önemli âşıklarına ustalık yapan Mirze Bayramov, yüzlerce koşma, mani ve muhammes yazmıştır. Onun şiirlerinde kullandığı benzetme ve deyimler oldukça doğal, gösterişsiz olarak okuyucuya sunulmuştur (Namazov 2004: 287-289).

Himmet Elizade'nin 1929 yılında Bakü'de yayımladığı Novruz Nağılı/Nevruz Masalı'nı Âşık Mirze Bayramov'dan derlediği bilinmektedir (Tan 2009: 104). Âşık, sosyalizm devrinde faaliyet gösterdiği için bazı şiirlerinde sosyalizme ait unsurlar görülmektedir. Ancak genel anlamda âşık şiirine has olan beşeri unsurlar daha geniş yer tutmuştur. Mirze Bayramov, 1954 yılında hastalanmış ve sazıyla tiz perdede çalıp söylerken sesi kırılmıştır. Bu duruma âşığın da konukların da çok üzüldüğü bilinmektedir. Söz konusu durum üzerine H. Arif "Ay Mirze Dayı" adlı bir şiir kaleme almıştır. Şiirin son dördlüğünde yer alan "...Senet meydanında imtahan olur,/ Hüseyinin de gelbi perişan olur./ Sesin tutulanda bağrım gan olur,/ Sen niye gocaldın ay Mirze dayı?" (Namazov 2004: 288-289) mısralarıyla âşığa duyulan sevgi ve onun yaşlılığı üzerine hissedilen derin üzüntü dile getirilmektedir.

Kaynakça

Namazov, Qara (2004). *Aşıqlar (Biyografik Malumat Kitabı) I Kitab*. Bakü: Azerbaycan Millî İlimler Akademiyası Folklor Enstitüsü.

Tan, Nail (2009). "Nevruz Bey Hikâyesi İncelemelerine Katkılar". *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*. 27: 103-107.

Madde Yazım Bilgileri

Yazar: BAHAR TÜRKYILMAZ - TUĞBA BAYRAKDARLAR

Yayın Tarihi: 04.02.2019

Güncelleme Tarihi: 02.12.2020

İlişkili Maddeler

Sn.	Madde Adı	D.Tarihi / Ö.Tarihi	Benzerlik	İncele
1	CEMALÎ, Cemal Yalçın	d. 1948 - ö. ?	Doğum Yeri	Görüntüle

3	MEHEMMED, Varhiyanlı	d. ? - ö. ?	Doğum Yeri	Görüntüle
4	Refik Halit Karay	d. 15 Mart 1888 - ö. 18 Temmuz 1965	Doğum Yılı	Görüntüle
5	ÖRGEEVREN/SINDIRGILI SÜREYYA, Ahmed Süreyya Örg evren	d. 13.04.1888 - ö. 07.08.1969	Doğum Yılı	Görüntüle
6	Rasim Haşmet	d. 1888 - ö. 1919	Doğum Yılı	Görüntüle
7	Refik Halit Karay	d. 15 Mart 1888 - ö. 18 Temmuz 1965	Ölüm Yılı	Görüntüle
8	ÖRGEEVREN/SINDIRGILI SÜREYYA, Ahmed Süreyya Örg evren	d. 13.04.1888 - ö. 07.08.1969	Ölüm Yılı	Görüntüle
9	Rasim Haşmet	d. 1888 - ö. 1919	Ölüm Yılı	Görüntüle
10	Refik Halit Karay	d. 15 Mart 1888 - ö. 18 Temmuz 1965	Meslek	Görüntüle
11	ÖRGEEVREN/SINDIRGILI SÜREYYA, Ahmed Süreyya Örg evren	d. 13.04.1888 - ö. 07.08.1969	Meslek	Görüntüle
12	Rasim Haşmet	d. 1888 - ö. 1919	Meslek	Görüntüle
13	Refik Halit Karay	d. 15 Mart 1888 - ö. 18 Temmuz 1965	Alan/Yüzyıl/Saha	Görüntüle
14	ÖRGEEVREN/SINDIRGILI SÜREYYA, Ahmed Süreyya Örg evren	d. 13.04.1888 - ö. 07.08.1969	Alan/Yüzyıl/Saha	Görüntüle
15	Rasim Haşmet	d. 1888 - ö. 1919	Alan/Yüzyıl/Saha	Görüntüle
16	Refik Halit Karay	d. 15 Mart 1888 - ö. 18 Temmuz 1965	Madde Adı	Görüntüle
17	ÖRGEEVREN/SINDIRGILI SÜREYYA, Ahmed Süreyya Örg evren	d. 13.04.1888 - ö. 07.08.1969	Madde Adı	Görüntüle
18	Rasim Haşmet	d. 1888 - ö. 1919	Madde Adı	Görüntüle